

Oponentský posudek na bakalářskou práci Matyáše Křížkovského *Pojetí zákonné svobody v Kantově politické filozofii*

Formální stránka práce:

Předložená práce má celkem 49 stran. Text práce je kromě úvodu a závěru členěn do tří kapitol, které jsou dále členěny na podkapitoly. Členění práce se zdá jako logické a srozumitelné. Autor správně cituje a vyhýbá se gramatickým chybám, překlepům a anakolutům.

Obsahová stránka práce:

Tématem práce je výklad pojmu zákonné svobody v Kantově politické filozofii. Autor vychází z přesvědčení, které by někteří neváhali nazvat „mytologií koherence“, že mezi Kantovou morální a politickou filozofií není rozpor. Toto - pro někoho revizionistické - čtení Kanta se snaží dokázat prostřednictvím rozboru Berlinovy dichotomie mezi negativní a pozitivní svobodou, respektive prostřednictvím kritiky Berlinova přiřazení Kanta pod pozitivní svobodu. Matyáš Křížkovský se naopak pokouší ukázat, že Kantovo pojetí svobody je v jistém ohledu existenciální (Heidegger) a že jeho původ je nutné hledat v rovině, která dichotomii negativní/pozitivní předchází.

Této hlavní tezi je podřízena struktura práce. Autor začíná výkladem berlinovské dichotomie a poukazuje jednak na její jistou problematičnost (MacCallum) jednak na jistou plochost preference negativní svobody (Taylor). Druhá kapitola je pokusem o výklad klíčových Kantových tezí v oblasti epistemologie a etiky. Autor v tomto výkladu klade důraz na to, že Kantova teorie v obou oblastech předpokládá jisté zprostředkování mezi racionalismem a empirismem či mezi dvojím založením člověka: člověka jako jevu a jako věci o sobě. Následující kapitola věnovaná Kantově politické filozofii se snaží ukázat, že jejím hlavním tématem je právě toto zprostředkování, v němž klíčovou roli hrají pojmy dějinnosti a soudnosti.

Nejsem odborník na Kanta a kantovské diskuse, a proto nemohu podrobně posuzovat jednotlivé kroky a články argumentačního řetězce Křížkovského výkladu přesto se domnívám, že je velmi poučený, přesvědčivý a pečlivý. Přesto se domnívám, že se Křížkovskému nepodařilo vyhnout se některým zjednodušujícím schématům. Například tvrzení, že Lockovo pojetí mysli je *tabula rasa*, je sice přítomno v každé učebnici dějin filozofie, je však stejně nesmyslné a nepravdivé jako tvrzení, že Machiavelli je autorem věty, že účel světí prostředky. Stejně tak zavádějící je opakované přiřazení Berlina k agnosticismu. Berlin vsutku popírá poznatelnost řádu hodnot, ale ten je pro něj nepoznatelný prostě proto, že neexistuje (hodnotový agónismus), nikoli proto, jak by tvrdil agnostik, že je ze své podstaty nepoznatelný či nepoznatelný díky omezeným lidským schopnostem.

Tyto maličkosti však nenarušují celkově velmi kvalitní a přesvědčivý dojem z práce. Moje hlavní výtka tak nemá být chápána jako kritika ale spíše jako impulz k diskusi. Nejsem si totiž

jist, zda hlavní Křížkovského snaha o založení politické svobody ve svobodě metafyzické (či existenciální) je po postmoderní kritice foundationalismu (Derrida, Rorty atd.) vůbec možná a žádoucí. Vyžaduje opravdu lidská svoboda (ať již politická, sociální nebo jiná) založení v teleologických pojmech mravního rozvoje lidstva, jemuž politika slouží jako prostředek? Nebylo by spíše možné se v naší přítomnosti, pro niž je charakteristický narůstající pocit selhání velkých vyprávění, domnívat, že svoboda naopak spočívá ve vymknutí se těmto normalizujícím pohledům?

I přes zmíněné námitky považuji práci za velmi kvalitní a doporučuji ji k obhajobě jako **výbornou**.

V Praze 23. června 2013

Mgr. Jan Bíba, Ph.D.